Sinibald de Mas, primer agent secret

Autor:
Data de publicació: 09-03-2019

Sinibald de Mas, primer ambaixador espanyol a la Xina i agent secret
El català va ser l'iniciador de la diplomàcia espanyola a la Xina i va acabar treballant per a l'Imperi de la dinastia Qing

Sinibald de Mas, primer ambaixador espanyol a la Xina i agent secret
El català va ser l'iniciador de la diplomàcia espanyola a la Xina i va acabar treballant per a l'Imperi de la dinastia Qing

Pequín 9 MAR 2019 - 23:32 CET

Ningú a Madrid del 1868 era conscient que entre les pertinences del recentment mort Sinibaldo de Mas hi havia una credencial del mateix emperador xinès que li encomanava una missió secreta. Mas, barceloní nascut el 1809, havia treballat tota la seva vida al servei de la cort espanyola i arribat més lluny que ningú en una Xina obligada a obrir-se després de ser derrotada per Europa durant les Guerres de l'Opi. Com a primer diplomàtic enviat oficialment a aquest territori, aquest català va negociar i va signar el primer tractat comercial entre els dos imperis i fins i tot va establir una legació a Pequín. Va acabar, però, convertint-se en una mena d'agent secret per a l'Imperi Qing amb un encàrrec que mai va poder arribar a complir.

Sinibaldo de Mas va néixer a la capital catalana i va créixer en el si d'una família de classe mitjana. Els seus enormes aptituds lingüístiques (va arribar a dominar més de quinze idiomes) i, sobretot, la intermediació de Fèlix Torres Amat, bisbe d'Astorga i amb molta influència en la cort d'Isabel II, el van convertir amb només 24 anys a "pensionat extraordinari per passar a Orient a estudiar els idiomes, relacions comercials, usos, antiguitats, literatura i monuments arqueològics d'aquells països ". Aquest primer viatge va durar vuit anys i va passar per, entre altres llocs, Turquia, Egipte, Síria, l'Índia o les Filipines, tot i que no va poder arribar a la Xina a causa d'una malaltia que el va obligar a tornar a Espanya.

Ho va aconseguir més tard, amb tres viatges i vuit anys vivint a la Xina a mitjans del segle XIX en què va ser nomenat cònsol espanyol i després ministre plenipotenciari, l'equivalent al paper d'un ambaixador a l'actualitat. A més d'inaugurar de forma oficial les relacions diplomàtiques entre la Xina i Espanya en temps convulsos en els dos llocs, Mas comptava amb una enorme formació intel·lectual, artística i literària que el va portar a ser prolífic en disciplines tan dispars com l'assaig, la poesia, el gravat , la pintura o la cal·ligrafia.

Les aventures a la Xina d'aquest personatge de pel·lícula han estat recollides per l'historiador i professor de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) David Martínez-Robles en el seu llibre Entre dos imperis. Sinibaldo de Mas i

l'empresa colonial a la Xina, 1844-1868. Mas va plasmar en els seus articles i informes per a les corts espanyoles una mirada pràcticament exclusiva del que passava dins de l'Imperi Qing durant les primeres dècades de colonització europea i es va forjar contactes de primer nivell entre els principals mandataris xinesos de l'època. Ho va fer primer des Macau, llavors part de Portugal, i després des de la llavors pràcticament impenetrable capital, Pequín.

"El context institucional a la Xina canvia molt després de les Guerres de l'Opi i [els mandataris xinesos] no tenen més remei que acceptar la presència d'estrangers. Però a aquestes circumstàncies se li suma l'habilitat de Mas per negociar un primer tractat comercial i l'obertura d'una legació a Pequín, cosa que fins al moment només havien aconseguit Rússia, Anglaterra i França ", explica Martínez-Robles.

Durant la seva estada a la Xina, Mas és capaç d'entaular una relació més que cordial amb el príncep Gong, llavors regent i principal interlocutor amb els països estrangers. "Ell i el príncep Gong s'havien entrevistat en diverses ocasions amb motiu de la negociacions pel tractat comercial. No van arribar a tenir una relació personal, però el príncep sí havia mostrat una certa deferència per ell i un tracte que anava més enllà de l'estrictament oficial. En els seus escrits, Mas explica que el príncep va visitar la legació espanyola a Pequín, on Mas li va mostrar els seus aparells de fotografia i van compartir pastissos i vi ", explica l'historiador barceloní.

En l'última de les seves estades a la Xina, entre 1864 i 1868, Sinibaldo de Mas va trencar relacions amb la cort espanyola i va dimitir dels seus càrrecs per un nomenament amb el qual estava en desacord. Va ser llavors quan el príncep Gong, després del suggeriment de l'irlandès Robert Hart (llavors director general de les duanes de l'Imperi xinès), va apostar per ell per a una missió secreta a Europa. Seria l'enviat especial a Portugal per negociar la compra per part de la Xina de la colònia de Macau, i ho faria en nom de l'emperador. Si ho aconseguia seria recompensat amb l'equivalent a diverses anualitats del seu sou que percebia com a ambaixador espanyol.

"He triat acuradament a un home savi i intel·ligent, a més de virtuós i honorable, que antigament havia servit com a enviat especial d'Espanya a Pequín, Don Sinibaldo de Mas, que és un bon coneixedor de les relacions de la Xina amb els països estrangers, i el designo perquè actuï com a representant meu pel que fa a les negociacions entre les nostres dues nacions ", diu la credencial escrita pel monarca xinès, la còpia va recuperar Martínez-Robles dels arxius de l'Institut d'Història Moderna de l'Acadèmia Sínica, a Taipei .

"Molt pocs estrangers van ser encomanats amb missions oficials a l'exterior, públiques o secretes, i molt menys que les duran a terme completament sols. O, almenys, que es conegui. Aquesta circumstància converteix Sinibaldo de Mas en un rarisima avis ", diu l'historiador.

Sinibaldo de Mas mai va complir la seva missió. Una malaltia va acabar amb la seva vida el 1868, un cop arribat a Madrid des de la Xina i abans de poder arribar a Lisboa. Ningú va arribar a conèixer el que portava entre mans: l'irlandès Hart va enviar a algú perquè destruís la seva valuosa credencial -no sense abans fer una fotografia del document- i Mas tampoc havia cobrat part dels seus serveis a la bestreta, amb la qual cosa no hi havia botí que aixequés sospites. A la Xina es van oblidar de la missió, potser al no trobar un digne successor al qual encarregar-li una tasca d'aquesta magnitud. No va ser fins a 1999, 131 anys després de la mort de Sinibaldo de Mas, quan finalment es va produir el traspàs de sobirania de Macau de Portugal a la Xina.